

stebra. Kdor pa se uda usodi z zatisnjenimi očmi in povešenimi rokami, izgubi se sramotno prej ali pozneje; bog mu je milosten, če mu je dal vsaj toliko moči, da izgine še prostovoljno o pravem času... Vi, gospodična, ste gotovo že blizu svojega filistejskega smotra, ali pa ste ga morda že dosegli; Vam torej vse to ne velja. A povejte stvar komu drugemu, kogar se tiče, — na priliko moji malenkosti, Vašemu ponižnemu slugi.«

V Ljubljani, 23. XI. 98.

Ivan Cankar

JESENSKE PESMI

JOŽA ŠELIGO

*Mrtve rože
nepotrgane,
mrtve trate
nerazcvétene.*

*Tihi logi
neizsanjani,
vetri v nóči
nepovabljeni.*

*Cesta s poljem
v eno združena;
onstran ceste v polju
mrtva ljubica.*

*Globoko v trave
pada noč,
na temne strehe
revnih koč
zvezde sijajo.*

*Vse mirno, mirno spi,
neizmerno zvezd gori
kakor nekoč
s sinjimi očmi.*

*Vse mirno, mirno spi;
na strehe revnih koč,
globoko v trave
pada noč.*

*Od mokrih cest
luči odsevajo,
po blatnih poteh
listi samevajo.*

*Nekje ljudje prepevajo;
mrtvaški glas
gre skozi vas.*

*Osiplje listje se z dreves,
jaz sam — brez matere,
jaz sam, brez belih brez,
grenak spomin je vmes.*

*Tiha je zemlja,
odkar te ni,
ceste ne moti
šum iz noči.*

*Luči medlijo,
bleščijo z neba,
smrt poje pesem
sredi polja.*

*Jesen je na njivah,
v srcu je cvet;
le v tvojih očeh še
pomladi je sled.*

*Križ na razpotju,
siva jesen,
midva na križpotju,
kam, kam naj grem?*

*Pomladi naproti
ali v jesen?
Joj, mrak je na poti,
sam mrak. Kam naj grem?*

*Tema je na poti,
so mrzli domovi;
glej, v oknih zastrtih
so rdeči cvetovi.*

*Zapoj mi zadnjo pesem,
še enkrat luč prižgi,
posveti v mrak s plamenom,
z lučjo v jesenske dni.*

*Privij, privij svetilko;
ob oknu bova sama,
ugasli ognji v gmajnah,
krog naju tišina, tema.*

*Ogenj, med brinjem zagôri!
Pastir, pesem zapoj!*

*Tihi v dolini so bori,
pozna jesen je sred polj.*

PRVI SNEG

ANTON INGOLIČ

Samo narahlo je pršilo, ko so zjutraj potegnili pri Šrbeljki prašiča iz svinjaka in mu je Gajšek potisnil nož med pleča, da je nekajkrat pretresljivo zahropel, potem pa se je slišalo le klokanje njegove krvi, ki mu je vrela iz rane in lila v skledo. Šrbeljka jo je s kuhalnico mešala; bila je tako topla, da se je kadilo iz sklede. Nato so odnesli prašiča v hišo, mu odrli kožo in ga raztelesili; dež, ki je kmalu potem začel močneje padati, pa je izpral lužo, da je bilo popoldne komaj še videti, kje je »lisek izdihnil«, kakor je dejal edini Šrbeljkin sin, dvanajstletni Anzek. Medtem ko so imeli v hiši ves dan opravka s prašičem, je zunaj lilo, da so se delale po dvorišču velike luže in so bili škafi, ki jih je dekla Mica postavila pod kap, kmalu polni; morala jih je večkrat odnesti in izprazniti. Vsakokrat, ko se je vrnila premražena in premočena v vežo, je rekla: »Nekaj pa le imamo od tega nesrečnega deževja!«

»Saj danes ga bo konec!« jo je zavračal stari Martinšek, Šrbeljkin brat, ki je prišel s hribov že navsezgodaj in pomagal mesariti. »Boste videli, da bo,« je razlagal. »Dva tedna že dežuje. Dovolj imamo vode. Pri nas v hribih je taka pot, da ne moreš nikamor. Nocoj je prvič malo stisnilo, še malo, pa bomo imeli sneg!« Pogledal je skozi okno, kakor da je zunaj že vse belo. A ni bilo videti drugega kakor ravne curke, ki so lili s strehe, in skozi mrežo nešteto kapljic sosedovo, Turkovo hišo, iz katere je zdaj pa zdaj kdo stopil, se ozrl po nebu in naglo krenil v hlev ali kam drugam.